

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 180 kor.
Fél évre ... 90 kor.
Egy negyed évre 45 kor.
Egy hóra ... 15 kor.

Nyitléri költségek
megállapítása szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Arad és vidéki egyetemes
vasúti palotájában.
TELEFON-SZÁM: 507.

KIADÓHVATAL:

Arad, Nyugati Bányászati
Társaság.
Erdélyi Királyi Földmérési
osztály I. (József) utca 22.
TELEFON-SZÁM: 50.

Arad, 1920.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, február 18.

Hamisbélyegzésű ezresek.

A hamis lebélyegzésű ezerkoronások ügye még mindig élénken foglalkoztatja a hivatalos köröket és a sajtót, mert a mestani valutás világban, amikor az ezerkoronások oly nagy szerepet játszanak, nem közömbös a közönségre nézve, hogy ezerkoronása hamis, vagy eredeti bélyegzésű. Hogy mennyi hamis lebélyegzésű ezerkoronás forog közvértben, azt nehéz megállapítani, azonban ha egy kereskedőnek a bankban valóban fizetni valója van, a befizetni szánt összeg háromszorosát visszi magával, amiből azután a bankpénztáros kiválogatja a jóbélyegzésű pénzeket, a többit visszaadja a tulajdonosának. (Sokszor a háromszoros összeg sem elég. Megtörtént a múltkor, hogy egy nagykereskedő száz ezer koronát fizetett be egy bankba és a száz darab ezres közül mindössze nyolc volt jó bélyegzéssel ellátva, a többit a pénztáros visszaadta a kereskedőnek. A hamis ezresekkel való eljárás nem egyöntetű. Aradon, Brassóban és Nagyszebenben nem veszik el a hamis ezrest, míg Nagyváradon, Temesváron és Kolozsváron szó nélkül elfogadják még a legdurvább hamisítványokat is. Külön üzletár már a hamis ezresek beváltása is, 7 százalékos levonással váltják be az alkalmi ügyönkök a rossz ezrest és elég jó üzletet csinálnak ezzel is.

Korlátozták a világitást

Dr. Robu János polgármester rendeletet adott ki, amelyben korlátozza a villanyáram használatát. E szerint az állomás, fűtőház, valamint a városi vízüzemek továbbra is éjjel-nappal kapnak áramot. A város köz- és magánvilágítása céljaira azonban csak délután hat órától éjjel 12 óráig, motorikus célokra, a Marta- és Weitzer-gyárat, valamint az Arad-hegyaljai motoros vasutat kivéve, csupán este nyolc órától szolgáltatható áram. Kivételek és vendéglők kivételével, este hat órákor az összes üzleteket be kell zárni. Kirakatokat világitani, továbbá mindenféle reklámvilágítás szigorúan tilos.

Uj táblabírák.

Dr. Hetiogan Emil igazságügyi reszortfőnök az aradi törvényszéknél dr. Avramescu Vasul törvényszéki elnököt a kuriai bírót, Nagy Dezső, Orbstein Árpád, dr. Nyisztor Sándor, Ursz János bírákat és dr. Ficker Károly ügyvédet táblabírókká léptette elő. Popovics Péter máriaradnai vezetőbírást az igazságügyi reszortfőnök táblabíróvá léptette elő.

Biztosítani kell a szállítást.

(A lei beváltása.)

Copony Traugot ismert brassyói papírgyáros, volt magyar országgyűlési képviselő figyelemreméltó cikket ír a nagyszebeni Tagblattban Erdély közgazdasági helyzetéről. Rámutat a régi Románia, Erdély és Bánát mérhetetlen gazdagságára, a mely sehogy sincs összehangban a lei alacsony árfolyamával, majd foglalkozik a kereskedelem fontosságával és ezeket írja:

Fel kell végre hagyni a permisz (engedély) rendszerrel, a mely a kereskedelem szabad tevékenységét gátolja, mert csakis kereslet és kínálat és az így előálló konkurrencia érheti el az árak csökkentését. Ezzel párhuzamosan ha ladéktalanul és minden eszközzel dolgozni kell a közlekedési eszközök szaporításán és addig is mindenkinék egyképen kell vaggont juttatni és bármiféle közvetítő machinációt drákkóllag kell büntetni. Ezenfelül nemcsak az ország területén belül, de lehetőleg külföldre is szabadabbá kell tenni a kereskedelmi utazást, hogy a gyárosok és kereskedők akadálytalanul mehessenek oda és annyiszor, a hóvá és a hányszor hivatásuk gyakorlása megköveteli. Az utazó publikum védelméről és kényelméről gondoskodni kell, mert manapság az utazás nagy, nehéz és gyakran veszélyes feladat. Csak az állapotok lehetetlenségére akarok rámutatni, a mikor felzem, hogy a vasúti kocsik többnyire világitatlanul, fűtetlenül, ablakok nélkül közlekednek.

Hogy a kereskedő árufát veszély nélkül hazahozhassa, alaposan kiválogatott, felesküdt és megbízható kísérő személyzetre van szükség, akik a vonatokat a rablásoktól és lopásoktól megvédjék és a vasutnak a transzportok biztonságát garantálni kell. Csak ilyen nem éppen nehezen elérhető segédeszközökkel lehet a normális viszonyokra a drágaság enyhítésére gondolni, mert a rizikót a kalkulusból végre ki kell kapcsolni. A viszonyok javulásának további feltétele, hogy koronánkat tegyék egyenlővé a lei-lei és váltásuk be és tegyék mobilnak hadköl-

esőneinkbe lefektetett tőkénket. Szüksége van erre iparunknak és mezőgazdaságunknak egyaránt, hogy teljesen lerongyolódott gépeit és egyéb berendezéseit újból felépítse és modernizálja. Jó műhely nélkül nincs jó munka. Ha az állam ezeket a kölcsönöket szűkkeblű fiskális szempontokból vagy egyéb okokból nem váltaná be, azt később nagyon megbánná, mert ez iparát, annak teljesítőképességét és adózó erejét károsan befolyásolná. Azok a milliók, a melyek az állam akkor veszteni fog, messze felülmúlják ama milliókat, a melyek a hadikölcsönök beváltásához szükségesek. A dolog morális oldaláról pedig nem is óhajtunk ezuttal beszélni.

Végül: a leicsempészetnek a legerélyesebben véget kell vetni, mert ez kiszámíthatatlan kárt okoz. A leicsempészetet azonban a lei és a korona között mesterségesen fenntartott árfolyam-differencia segíti elő. Ezért kell itt okvetlenül rendet teremteni, még akkor is, ha, mint legutóbb a Gazetta Transzilvaniei állította, a hivatalnokai kar a kétféle valuta mennél hosszabb fenntartása mellett van is, mert a korona beváltása által árfolyam-differencia elestével mai lei bevételükön elcsúsznának. E fontos rétegeknek károsodnia természetesen nem szabad, de az ő védelmükről másképen kell gondoskodni, nem pedig a kétféle valuta abnormis árfolyamkülönbsége útján.

Az aradi valuta piac.

A mai valutapiac általában lanyhább volt. Egyes pénznemekben történt ugyan egy kevés esés, lényeges változás tegnaptól mára azonban nem történt. Leibon a kínálat elég tekintélyes volt ma, azonban nem kereste senki. Apró lei 2.85-2.90, nagy lei 8.- A márka megmaradt a tegnapi kurzus mellett és 8.90-8.95-ön esett le. Dollárban már némi lanyhaság mutatkozott és a tegnapi 230-ról leszállt 220-225-ig, hírek szerint további esés is várható. Az arany szintén esett, a mennyiben ma csak 800-840-et ért el. Az ezüst szálláron tartja magát a 20 koronás áron és to-

vábbi emelkedés is várható. A frank változatlan. Bukarestben a korona némi emelkedést ért el, a mennyiben 100 koronáért már 34 leit adnak. A mai valutapiac árai a következőképpen alakultak ki: Dollár 225, huszkoronás arany 840, márka 3.95, apró lei 2.90, nagy lei 8.- ezüstkorona 20. A többi pénznem változatlan.

Bérbeadott monopólium.

A Romanul írja: A Neue Freie Presse jelentése szerint az osztrák dohánymonopóliumot az „American Tobacco Company”-nak az osztrák kormány harminc évre bérbeadta. A bérösszeget az amerikaiak idegen valutával fizetik. Az amerikai társaságnak kötelezettsége átvenni az összes régi hivatalnokokat, munkásokat és rezspektálói tartozik a tőzsdéknek az állammal kötött szerződését. Uj tőzsdéket csakis hadiárúknak, övezgyekek és hadirokkantoknak adnak ki.

Lakásmizériák.

Az építészeti bizottság mai ülésén a városban uralkodó lakásmizériák enyhítésére beadott javaslatokkal foglalkozott. A bizottság elsősorban Kilyényi János ny. főszámvívő javaslatait tárgyalta le. A Ferenc József városrész rendezését a bizottság nem tartja időszerűnek, mert amint ismeretes, csupán a városrész csatornázása több mint husz millió koronába kerülne és ezért a javaslat elvetését ajánlja a tanácsnak. Ezzel szemben annak kimondását javasolja a bizottság, hogy mindazokat, akik 1920-tól kezdődőleg építenek házakat, semmiféle polgári vagy katonai hatóság nem fogja befolyásolni abban, hogy kinek és mennyiért adjanak lakást házukban. Kilyényi főszámvívőnek az utasításokra beadott javaslatát so tartja időszerűnek a bizottság s így annak elvetését ajánlotta a tanácsnak. Ezután került sor Romvány Pál mérnök javaslatára, aki mint ismeretes, azt ajánlotta, hogy a város a Birkás-dűlőben és a Buzsákban vályogházakat építsen. A bizottság olyankorra javaslatot terjesztett a tanács elé, hogy igyekezzék megvenni a buzsaiki pusztát s azt 8-10 boldas birtokokra parcellázza, mert azok leendő tulajdonosai majd gondoskodnak arról, hogy kis birtokokon épületeket építsenek. A Birkás-dűlőben pedig kétszáz négyszögletes telken szükségházakat építsen a város. Ilyenformán 20-25 ház épülhetne. Végül azt ajánlotta az építészeti bizottság a tanácsnak, hogy szeresse meg a volt honvédhuzár laktanya barakkjainak anyagát s abból esetleg köztereken építsen kassaráyasszerű tömeglakásokat.

Apponyi gróf elnöksége.

BÉCS. Idérkezett hírek szerint a magyar kizsárdapárt ellenében, hogy Rakovszky István legyen a magyar nemzetgyűlés elnöke. A párt szombaton ülést tartott, amelyen egyhangúlag kimondta, hogy a nemzetgyűlés elnöke gróf Apponyi Albertot jelöli, aki ma a legnépszerűbb államfőnk Magyarországnak.

Magyar kényszerkölcsön.

A Neues Wiener Journal jelenté Budapestről: Illetékes helyen megerősítik azt a hírt, hogy a magyar kormány ezidőszakra nem tervezi a bankjegyek lebegyőzését. Magyarország pénzügyi helyzetét úgy akarják megjavítani, hogy a legközelebbi időben kényszerkölcsönt becsátanak ki. A kormány nyomban előterjeszti az erre vonatkozó javaslatot, melyet a magyar nemzetgyűlés a békeszerződést ratifikálta.

MŰVÉSZET.

Képtárlat Aradon.

Az aradi művészgárdának egyik tehetséges, de szerény tagja, Török György festőművész, aki rövid megakasztás után már egy éve dolgozik eszterházi, minden reklám nélkül Aradon. Török festőművész elvándorolt Münchenbe az akadémiát, egy évig Párisban tanult, majd Aradon telepedett le. Kényszerítő körülmények azonban egy időre elszórták innen. Mióta visszatért Aradra, a hónap 12-én lépett először a nyilvánosság elé egy képtárlat keretében. Török György 31 festményét állította ki a Naményi-féle papírkereskedésben. Ezek között több sikeres kép és különösen művészi kivitelű zsánerképek vannak. Az aradi festőművész képtárlata nagy látogatottságnak örvend a kiállított képek egy részét már a tárlat első napjaiban sikerült eladni.

* A császár és komédiás esztörték esti premierjére nagy ambícióval készül az egész társulat. A pompás előadás mellett feltűnést keltező lesznek a teljesen új, korhű díszletek. Szombaton délután a Mártha jókedvű zenéjében gyönyörködhetik a közönség. Vasárnap délután a Csárdás királyi megy.

* A Modern Kabaré előadása iránt nap-nap után nagyobb érdeklődés nyilvánul meg.

* Jön az Aradi Futár! Minden eikke szenzáció lesz. Egyes száma ára csak 2 korona.

* Páris gyermeke II. — az Uránában. Az Uránia szerdától kezdve vetíti a hatalmas film befejező részét, amely még szebb és érdekesebb, mint az első volt.

* Sötétség és világosság. (Nagy dráma az Apollóban.) Erdekléscsillító meséjü drámai filmet mutat be szerdán az Apolló színház. A sötétség és világosság című film a legfinomabb emberi érzések hűvös, mély és játszik el néhány s melódiát. A főszerepeket Magda és Carl Götz játsszák.

Potiorek keze a piavel katasztrófában.

A Kronstädter Zeitung írja: Potiorek, ez a név, a melyet a K. u. k. hadsereg egyik sokat emlegetett tábornoka viselt, 1914. dec. óta az osztrák balkezü hadvezérek mintaképe volt. A háboru előtt a vezérkar főnöke volt, a háboru kezdetén pedig neki lehetett köszönni a szerbiai vereség gyalázatát. Miután december 2-án, Ferenc József trónraléptének évfordulóján Belgrádot a császár lábál elé rakta, a szerbek alaposan rajtaütöttek és Potioreknek hanyatt-homlok kellett visszavonulnia, miközben ezren és ezren estek el

vagy kerültek fogságba. Azóta lett a k. u. k. hadsereg rossz ómenje. Az osztrák bizottság, a mely a háboruban elkövetett mulasztásokat felülvizsgálja, most az ő hadi tényeivel is foglalkozik és a vizsgálatot e részben le is zárta. E vizsgálat, mint a bécsi honok jelentik, kiterjed arra a szerepre is, a melyet az 1918. piavei offenzívánál játszott, a hol stratégiai antalentumot megint volt alkalma foglalkoztatni. Hír szerint Potiorek piavel szerepléséről a nyilvánosságot is tájékoztatni fogják.

Drága pékműhely.

Furesz és bonyolult lakásügy került ma az aradi lakáshivatal elé. Károlyi András pékmester Hász Albert Thököly Imre-utcai házában egy sütőműhelyt bérelt a hozzátartozó egyzoba-konyhás lakással, amelyért havi száz korona bért fizetett. A sütőműhelyi felszereléssel vette át és két tekercs és kilenc száz deszkáért, a mely az egész felszerelés anyagát képezte, még külön ötszáz koronát kellett fizetnie a háztulajdonosnak, aki azonban még azzal sem elégedett meg, hanem egy szerződést kötött a pékmesterrel, amelynek értelmében köteles az általa sütött kenyert a háztulajdonosnak árusítás céljából átadni és a bevételből még tíz százalék illeto meg Hász Albertet, lisztből és egyéb anyagból azonban Károlyinak kellett gondoskodnia. Kikötötte még a háziur magának azt is, hogy ha a házat eladja, úgy min-

den bírói beavatkozás nélkül köteles a műhelyt és lakást az új tulajdonosnak átadni a pékmester. A házvétel a napokban meg is történt és a Thököly Imre-utcai házat Horváth Dániel vette meg. Kényszerhelyzetében Károlyi az új tulajdonossal is kötött egy szerződést, amely szerint a horribilis bérleti összeget ezentúl is fizetni tartozik és pedig tekintet nélkül a jövedelemre, minden hónapban előre. Egy darabig csak bírta a fizetést, azonban utóbb a lakáshivatalhoz fordult, hogy az állapítsa meg a fizetendő bérösszeg nagyságát, mert ő képtelen havi határozottan fizetni azért a helyiségért, amelyért az elődje mindössze havi nyolcvan koronát fizetett. A mai tárgyaláson az elnök még nem hozott határozatot, mert több tanúnak a kihallgatása vált szükségessé és csak ezeknek a vallomása után fogja meghatározni a lakáshivatal, hogy mennyit szabad kérni egy pékműhelyért.

A német népszavazás.

A párisi Journal jelenti: A népszavazások ideje megkezdődött. A legfőkétebb propaganda tombol minden területen, minden néprészéről. A németek sem fellélek és habár Felsősziléziát már elveszítettnek tekintik, abban reménykednek, hogy Schleswig második zónáját meg tudják tartani. Ennek népe március 2-án fog választani, hogy Dánia vagy Németország kedvesebb-e számára. Az a nemzetközi bizottság, amely a népszavazás tisztaságára van hivatva felügyelni, néhány hét óta megkezdte működését Flensburgban. Nagyon energikusan jár el és nem tűr semmiféle visszaélést. Flensburg város polgármesterét, Togsent elkergették, mert pressziót akart gyakorolni tisztviselőire. A vitás területeken alpesi vadászok és angol katonák tartják fenn a rendet. Németország összes nagy napilapjai legjobb riportereiket küldötték el Schleswigbe. A németek is tisztában vannak azzal, hogy a népszavazás eredménye nagyon bizonytalan, minthogy a lakosság nagy gazdasági és főleg pénzügyi előnyei származának abból, ha Dániához csatolnák ezeket a területeket.

Flensburgban a németek mindent megtesznek a helyzet megmentésére, minthogy a kikötő művei óriási értéket képviselnek a kereskedelmi tengerészet számára. Berlinből jelentik: A szövetség-

ges csapatok szállásmesterei néhány nap óta a nyugat-poroszországi Marienwerberben tartózkodnak. A csapatokat február közepére várják. A nyugatporoszországi népszavazási zónát valószínűleg egy olasz zászlóalj és egy francia század szállja meg, amelyeket Danzingban hajóznak ki. Kölnitz helységig Nyugatporoszország területét a lengyel csapatok tartják megszállva. A német csapatok Felsősziléziát az előirt tervek szerint őrítik. Az antánt csapatok mindenütt néhány órával rovalnak be a német katonaság távozása után. A német hatóságok teljesen korrekt magatartást tanúsítanak.

Szabadon bocsájtott kereskedők.

Müller Dávid és Visinger Imre temesvári borkereskedőket a brádi főszolgabíró letartóztatta és beszállította az aradi ügyesség fogházába, mert a két kereskedőnél 182 darab hamisbélyegzésű csekket találtak. A két kereskedő itt elmondotta, hogy a pénz saját tulajdonuk, amiért bört akartak vásárolni. A vizsgálóbíró a két kereskedőt szabadon bocsátotta.

Megdrágult a cukor.

A közlelmzésbizottság tegnap elhatározta, hogy az olesó cukor árát kilónként 17 koronáról 21 koronára emeli fel, mert a kormányzat tanács a sarkadi cukorgyár termékeit szintén felemelte. Az „Aradeana” ma 12 vagon cukrot kapott, amelyből 7 vagon jut a városnak a tisztviselők ellátására. A kiosztás megkezdődik, a fejadag $\frac{1}{4}$ -1 kiló között váltakozik.

Rum és Likör

essenexiák béke minőségben nagyban eladós. 590

Teodor Erényi Arad, Dobó-u. 3.

Pénzszekrény, casseták

minden nagyságban 209

AUREL BOGSCH

Strada Alexandri 1. (Salac-utca.)

Spanyol nátha

ellen legjobban megvédi a Ménes-Magyarádi Cognac-Medicinal kapható minden jobb csomagegységben.

Popper Irén

női kalap szalonját (Mareu-u. 1., I. emelet.) megnyitotta.

Atalakitásokat legpontosabban és leggyorsabban vállalom. A n. b. hölgyközönség szives partfogását kérem. 720

Eladó

1 darab fiatal vezeshetén. 751

Tökölly Imre-u. 48.

Eladó

18-as Ganz-féle lengerszék 8 db. waltznival, kifogástalan állapotban teljesen új csapágyakkal.

3 lépcsős m. áll. cséplő garnitúra Höfner-féle here fejtővel, teljesen felszerelt szíjjakkal hordó és kádakkal, körfűrészsel.

Ugyan itt egy 3 éves fekete mára igazolással ellátva kitervezni lehet.

Tolnai János.

745. Biharm., Bel.

Fényes megélhetést

évente 250.000 korona tisztá háznak felmutató vállalat visszavonulás miatt eladó. 600.000 koronával rendelkezők, jobb felvilágosítást kaphatnak Wallinger hirdetésében, Lázár-utca. 2736

HIREK.

— **Szenet kapott a városa.** Tegnapelőtti 27 vagon szén érkezett Aradra Petroassényből. Ezzel a szénrel látják el a villamos műkörlátózt üzemét. Még husz vagon szén utban van Arad felé.

— **A le nem bélyegzett korona.** Egy aradi kereskedő, aki most érkezett haza Budapestről, elmondta nekünk, hogy most Budapestén fizetési eszközül kizárólag a le nem bélyegzett koronákat fogadják el. Budapesti pénzügyi körökben az az általános vélemény, hogy a le nem bélyegzett korona árszija rövidesen rohamosan emelkedni fog.

— **Változás az Arad-Hegyaljai Villamos Vasut menetrendjében.** Az Arad-Hegyaljai Villamos Vasut menetrendje f. hó 19-től kezdődőleg megváltozik olyképp, hogy az utolsó vonatsoport 44 perccel előbb, vagyis Aradról d. u. 4 óra 6 perckor, Pankótáról 4 óra és Máriaradnáról 4 óra 18 perckor fog indulni.

— **Eljegyzés.** Skoda Gizike Berossóbes és Tolnai János Bél jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Mészáros István f. hó 15-én házasságot kötött Veres Esztrikével. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Háromszorosra emelik a vámdíjat.** Bucarestből jelentik: Tekintettel a gazdasági viszonyokra és az áruforgalom körül fennálló anomáliákra, a kormány legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az export-import vámdíját az eddigi díj háromszorosára emeli fel. Hogy a javaslat a kereskedelmi érdekekkel összhangzásban legyen, a kormány elhatározta, hogy erre vonatkozólag a kereskedelmi kamarák véleményét is kikéri.

— **Kóbor kutyák.** A városi tanács rendkívüli intézkedéseket tett a kóbor kutyák kiirtására. Két rendkívüli munkasort alkalmazott, ezenkívül fegyvertartási engedélyt kér a gvepmester részére, hogy a költvárosokban kóborló kutyákat kiirtsa.

— **A szerbek is beváltják a koronát.** Belgrádból jelentik: A szerb szkupstinában újabb bankjegykibocsátást vitattak meg. Ebből az alkalomból nagy vita fejlődött ki a korona-bankjegyek végleges értékesítéséről. A régi osztrák-magyar korona ez időszerint a szerb pénzegységnek a dinárnak egy negyed részével egyenlő értékű. A horvát és szlovén képviselők hevesen tiltakoztak az ellen, hogy ezt a kényszerárfolyamot véglegessé tegyék. Laginga képviselő azt kívánta, hogy a korona értéke a dináréval egyenlő legyen. A szerb radikális párt ezt ellenezte. Az új bankjegy-kibocsátást az állam és a nemzeti bank értékel fogják fedezni.

— **Halálal büntetik a spekulánsokat.** Prágai hírek szerint a minisztertanács tárgyal arról, hogy a tettenért spekulánsokat halálbüntetéssel kell sújtani.

Hajsza az ezüstpénz után.

Pár nap óta egy új valutaanyag dominálja az aradi pénzpiacot: az ezüstpénz. Az ezüstkorona mellett eltörpül a dollár, a lei, a márka, frank, font és minden egyéb olyan valutacikk, amelyért eddig törték magukat az emberek. Ma mindenki ezüstkoronák után szaladgál, ezt kutatja már a tíz éves gyermek is és boldog az, akinek a birtokában van egy pár ezüstkorona, mert ma ennek van ára, ez dominálja a pénzpiacot, ahol a meglepetések és a fantasztikus dolgok már ugylátszák napirenden vannak. A parasztok behozzák a faluról az ezüstpénzt, ócska harisnyvákából és a szalmazsák aljáról előkerül a sok ezüst forint és a Mária Terézia tallér és amint a háboruban a legékesebb szónoklatokkal sem tudtak elérni a minden kori kormányonlevők, azt ma megfesz az árfolyam: az eddig elrejtett ezüstpénz ma mind előkerül. Emlékképpen eltett jubileumi étkoronásokat, „Schwartz“ kétkoronásokat, régi forintokat, kopott fekete egykoronásokat és már numizmatikai értékkel bíró braunschweigi, brandenburgi és porosz tallérokat lehet ma látni a Városi

— **Egy orvos a mai nődivatról.** Egy hivatalos orvoshoz kérdést intéztek arra nézve, hogy az erkölcsezősök annyira kárhözvontatott mai női divat ártalmas-e az egészségre? Az orvos az alábbi választ adta:

— **Az a véleményem, hogy a mai női divat nemcsak, hogy nem ártalmas az egészségre, hanem ellenkezőleg igen hasznos.** Mivel főt mindig mélyebb lesz a kivágás, a szoknya pedig folyton rövidebbül, így két oldalról is több levegő jut a női testhez és a bőrre ez nagyon egészséges és az idegrendszerre is csak jótékonyan hat. Nem igaz az, hogy a mai divattól könnyen meghűlnek és tödöbajokat szenvednek a nők. A meghűlés a légzőszervek útján történik és nem a bőr útján. Sok páciensem között nem volt egyetlen egy sem aki a tödögnyulladását, bronchitist, vagy influenzáját a mai női divatnak köszönheti.

— **Tiszta járdákat!** Stoica Sebestyén rendőrprefektus rendeletben hívja fel az összes háztulajdonosokat és bérleket, hogy a házuk előtt levő járdát és utcát tisztán minden reggel nyolc óráig tisztára seprjék, mert az ellenszögölökkel szemben szigorúan fog eljárni. A rendőrség utasítást kapott, hogy ezen rendelet betartását szigorúan ellenőrizze.

— **Tizenkilenc és egy hónap harminokettő.** A pár évvel ezelőtt elhalt Pierpont Morgan amerikai milliárdosnak van egy unokája, Laurent Hamilton. Még csak tizenkilenc éves, a máris megszokta Warren Getrud asszonyt, aki

kávéház piszkos asztalain és az ember előtt egy pillanatra elvonul a boldog béke képe, amikor még egy kis ezüstpénzért annyi mindent lehetett venni. Hihetetlen módon felszokott az ezüstpénz értéke egy pár nap alatt. Egy héttel ezelőtt az ezüst koronáért még csak 10 koronát adtak, lassan ingadozva elérte a 14-et, majd egy szerre keresni kezdték s meg sem állt tizennyolcig. Ma huszon áll és folyton emelkedik, holnapra már eléri huszonkettőt és ki tudja még milyen magas árat fognak fizetni az ezüstkoronáért. Hogy milyen bösz hajsza folyik az ezüst után, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy az ügybőkök kiutaznak vidékre a parasztokhoz, akiknél még sejtének eldugva ezüstöt és ott ígérekkel, mesés összegekkel, sóval, petróleummal, cukorral és egyéb falun nélkülözött cikkeket ráveszik a parasztot arra, hogy váljon meg az ezüstkoronáitól. Ha az ezüst örület ilyen módon tart, az egykori hitvány ezüst koronának olyan magas ára lesz, amire az még a legmerészebb álomban se mert gondolni.

harmincegy éves. De nemesak ezt tette a szerelmes ifjú, hanem többet is: feleségül vette az özvegyet, akivel Franciaországban ismerkedett meg, mikor mint hadnagy az amerikai hadseregben szolgált.

— **Felmentés.** Falkmann Ignác, a Hónigsz Nándor ipartelep felvezetője még a háború alatt nagyobb menviségű bört vásárolt az üzeménél alkalmazott orosz hadifoglyok részére. A rendőrség annak idején letartóztatta, mert árdrágítással vádolták meg. Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi törvényszék büntető tanácsa. A tárgyaláson beigazolást nyert, hogy Falkmann a bört a telep részére vásárolta és így a törvényszék az árdrágítás vádját alól felmentette.

— **Orvosi hír.** Dr. Windholz Béla szülész-nőorvos rendelését megkezdte. Rendel naponta fél 3-4-ig Strada Josif Vulcau (Kaszinczy-utca) 10. alatt.

— **A Vidéki Sport legújabb száma a megszokott változatos és érdekes tartalommal jelent meg.** Kapható az Estnél és az újságárusoknál.

— **A jégbörtön.** Londonból jelentik: Bostoni és fundlandi táviratok szerint az Atlantik óceán nyugati részén óriási viharok uralkodnak. A hideg tűrhetetlen. Bostonban 28-34 fok hideg van. Boston, Portland és az amerikai Belfast kikötői teljesen befagytak. A hajózás szünetel. Ezen a tengerparton a hullámverés olyan óriási hogy elérte a hatvan méter magas Little Harbouri világító torony tetjét, amely köré egy félméter vastag jégpáncélt vont. Külön expedi-

ciónak kellett kiszedni belőle a világító-torony órét.

Nem lehet ruházkodni.

Egy tisztviselő mondotta el nekünk a következő jellemző esetet. Ruhát akart készíttetni. Berment egy előkelő üzletbe, hogy szövetet vásároljon. Ez körülbelül két hónappal ezelőtt volt. Egy méterért 280 koronát kértek, tehát egy ruhára való szövet, 3 méter 10 centimétert véve, belekerült volna 868 koronába. A hozzávaló, a munkabér még körülbelül 1000 korona. Ennyi pénze nem volt a tisztviselőnek, tehát takarékoskott. Egy hónap múlva újból betért az üzletbe, de a szövet már nem volt raktáron. Másikat választott ki, ennek ára méterenként már 400 korona volt. Újból takarékoskodni kezdett a tisztviselő. Elnem jén meg akarta venni a szövetet, 450 korona volt méterje. Nem vette meg. Tegnap az üzlet előtt sétált, a kirakatban látta a szövetet, már 500 korona volt méterje. Ma egy férfi ruha tehát, ha az ember maga veszi a szövetet, a hozzávalót s csak a munkabért fizeti, 2550-2600 koronába kerül. Fix fizetésű ember nem ruházhatik.

APOLLO URANIA.

Ma, 18-án:

Sötétség és világosság. Páris gyermekei. II. rész.

NYILTÉR.

Az ezan rovat alatt közzéttekert nem vállalnak felelősséget.

Dr. Borneas Gyula

ügyvédi irodája megnyílt

Bulevardul Regele Ferdinand I. Beres Béni-tér 20b., I. em. 730

Alőhíroztak mély fájdalommal jelentik, hogy a legjobb édesanya, illetve nagyanya és anyós

özv. Kremer Fülöpné

szül. Pálidius Anna

f. hó 16-án, d. u. 1/2 órákor, életének 72-ik évében a halotti szentégek színtatos felvétele után a mindenhát Istentől bőszen rendelkezése folytán csendesen elhunyt.

Szeretett hozzátartozók! Ildi maradványai f. hó 18-án, d. u. 1/5 órákor fognak a román kath. anyaszent-egyház szertartásai szerint történi bevezetés után, a strada Bucur (Eltős-utca) 9. számú gyászszobából, a felső temetőben nyugalomra helyeztetni.

Az engedélyt gyászmissza áldozat az elhunyt lelki üdvéért f. é. március hó 8-án, d. e. 10 órákor fog a helybéli főszent. Mincrita-utya templomában az egék Urának bemutatattani.

Sorsunk a valás, reményünk a visszatérés!

Arad, 1920. február 16-án.

Kremer József, Wörner Tivadarné szül. Kremer Mariska, mint gyászkezelő, Kremer Józsefné szül. gyereki Andrányi Elza, Wörner Tivadar, mint menyecske és veje, Kremer Elly, ifj. Wörner Tivadar, mint unokái. 10097

Varga Károly utódai, Dobozsák és Szabóné temetkezési vállalat Arad, Bulevardu Regina Maria (Andrási-tér) 18.

Apró hirdetések

Alkalmazás.

- NAGY SZAKORLATTAL** bíró butergyári gépmester magas fizetéssel felvételek. Cím a kiadóhivatalban. 758
- NAGY SZAKORLATTAL** bíró butergyári munkások magas fizetéssel felvételek. Cím a kiadóhivatalban. 740
- GYÓGYSEKRÉSZ** 4-6 hetű kiegészítő keresztetik. Bévabes Grönborgarnál. Helyes gyógyszerárban. 690
- OSOMASOLÓ LEANY** az új aradi gyógyszerár részére felvétetik, ugyancsak bejáró munkások is. Jelentkezni lehet Grönborgos gyógyszerárban Helyes gyógyszerárban. 691
- GYÉVEDI IRÓDAMRA** lehetőség jogvédelem, gépirásba járta, megbízható segédet keresek. Irásbeli ajánlatokat kérek. Cím a kiadóban. 744
- BÖRKERESKEDŐ TANULÓNAK** felvétetik jómagaviseletti fia. Cím Wallinger hirdetőjében László-utca. 876
- EGY** mindenek főzésé ajánljuk gyermekkel azonnali belépésre. Cím Kovács Boriska, Helyes-utca 12. 10056
- KÖZÉPKORU** uriasasszony, hásvetéstől állást foglalná árnyék uránál, vagy urnánál, esetleg gyermeknek mellé is. Palura is megyek. Cím Dr. Marosvári, Arad, Mikos Károly-utca 18. 746
- GYERMEKGONDOZÓ** vagy évről keresztetik. Cím a kiadóban. 748
- DEUTSCHES FRAULEIN** wird gesucht zu einjähriges Mädchen, welche französische sprache wird beworben. Meisl Sándor, Boulevard Carol I. (Erzsébet-ter) 3. szám. 10061
- IRÓDAI** teendőket járta férfi vagy nő alkalmazást nyer. Samuel Gottmann cég-nél. 10058

Vétel és eladás.

- YEMETKÉZÉSI VALLALAT** bánatban, megye székhelyén, nagy rakással és forgalommal, családi körülmények következtében szonnan elad. Közlelő, "Sohat-leless ügynökség" közvetítési iroda, Lugos, Pó-utca utján. 741
- EGY SZALONGARNITURA** nagy konyhai tükör és egy könyvespolcnyal együtt elad. Cím Wallinger hirdetőjében László-utca. 876
- MEZŐST** evőeszköz 12 személyre elad. Ferdinánd-utca 6. 8766
- FÉRFI** öltönyök, nadrágok, alig használtak, eladók. Sarkad, Határ-u. 1. 10060
- FINOM** új kőszimulát, jékarban levő cipők eladók. Kalvin-utca 17., Vajna-utca. 8767
- BLADÓ:** 8 H. P. állé benzín, 16 H. P. benzín, 16 H. P. 20 H. P. 20 H. P. és 60 H. P. szivőgép motorok, 24 H. P. és 30 H. P. nyersolaj motorok és 50 H. P. stabil gép. Vaapar vasúttelep és gépgyár Arad, Mikos Károly-utca 45. 8458
- ANTIÉ** BUTONT, porcelán, szobor, festményeket, szőnyegvet vasak. Andrássy-ter 21. I. birta. 597
- ENYHÉ,** kellemes használó egy felnőt-eknek, mint mindenkori gyermeknek a CARLAX (füge syrup). Készíté Dr. Földes és Hehs Arad. 690
- IROASZTAL** nagy méretű, modern főzés-berendezéssel kereskedelmi vállalatnak is alkalmas elad. Strada Clouca (Szent László-utca) 18. földszint 8. 694
- MACSOZOTT** VASLAB 12 m. magas 4 szob. Wertheim pénzszekrény. I számú elad. Pauzár virágüzlet. 697

Ingatlan.

- LAJOS-utca** 4. sz. ház elad. 716
- BLADÓ** Str. Cernel Popescu (Edele-bacher-utca) 9. számú ház. 748
- LADNAF-ut** 67. számú ház két elfog-almat lakással, elad. 784

Amerikai ügynökök Aradon.

Az érdeklődést, a mely a korona- és dollárvaluta között van, az amerikaiak ügyesen használják ki. Amerikai ügynökök valóságos elárassztják Erdélyt és mindent összevisszafutnak meghívóik részére, akik így olcsó pénzen jutnak mindenhez. Ma Aradon jár egy filadelfiai export-import cég megbízottja, hogy bort vásároljon. Az amerikai ügynök összeköttetésbe lépett egyik aradi kereskedelmi vállalattal, de az üzletkötés nem sikerült.

Az élelmes yanke, aki meglepően tájékozott az itteni viszonyokról, a magával hozott dollárokat magas árszálal eladja, az így szerzett koronákért akar bort vásárolni, ami természetesen nagy szerű fizet az amerikai cég részére,

amely koronáért vásárol és ugyanannyi dollárért adja tovább az árut Amerikának. Az aradi kereskedelmi vállalat tulajdonosa dollárt kért az áruért, nem is sokat, mindössze 50 dollárt tantá-ként. Az amerikai finom mosolylyal jelentette ki, hogy ez reá nézve nem volna jó üzlet, mert maga akar a dollárral kereskedni. Megtudtuk, hogy ilyen formán amerikai ügynökök nagymennyiségű bort, szeszt és vegyi anyagokat vásároltak össze, szállították át Amerikába, ahol sok millió dollárt kerestek. Az amerikai ügynök távozhatat tréfálkozva mon-
dotta az aradi kereskedőnek:
— Száz ezer dollárral megve-
helem fél Aradot.

Az élet Bécsben.

Egy aradi vállalkozó-cég bel-
tája hosszabb időt töltött Bécs-
ben, ahonnan most érkezett visz-
sza. Az illető érdekes dolgokat
mondott el a bécsi viszonyokról,
amelyeket ott időzése alatt alap-
sán tanulmányozott. Tapasztala-
tairól a következőket mondotta
munkatársunknak:

— Sokat hallottam és olvas-
tam arról, hogy Bécsben nagy a
drágaság. Nem akartam a hírek-
nek hitélt adni, de most, hogy
hosszabb ideig tartózkodtam az
osztrák fővárosban, személyesen
győződtem meg arról, hogy Bécs-
ben a drágaság minden emberi
képeletet felülmúl. Csak néhány
példát akarok felsorolni, amelyek
világosan jellemzik az ottani vi-
szonyokat. Egy kiló lisztért 80
koronát kell fizetni, egy tojás tíz
koronába kerül. A cukor kilója
140—160 korona között ingadozik.
A bab kilója egyik napról a más-
sra 16 koronáról 30 koronára
emelkedett. Ennek okáról még el-
fogok mondani valamit.

— Társammal a Grand Hotel
Éttermében étkeztem. Ebben az
előkelő étteremben egy nagyon
egyszerű vacsoráért 150—160 ko-
ronát fizettünk. Közönséges asz-
tali bor literje 40—50 korona: aki
finomabb palackbort akar inni,
az egy palackért 80—100 koronát
fizet. Este 8 órakor az egész vá-
rosban megszűnik a villanyvilá-
gítás. Ettől kezdve a legelőkelőbb
helyeken kárbid-lámpák égnek s
ezeknek fényénél szórakoznak a
gazdag, finom urak, akik egy-egy
jobb vacsoráért vagyonokat s-
zetnek.

— Kíváncsi voltam, hogy mi-
lyenek az árak az üzletekben. Be-
jártam ugyszólván az összes férfi
divatüzleteket és elképedtem a
horribilis drágaságon. Egy férfi-
ing 500 korona, egy nyakkendő
250—300 korona, egy gallér 25—
30 korona, egy férfi-ruha 14 ezer
korona, egy pár cipő 1600—1800
korona. Ezeket az árakat termé-
szetesen csak azok fizethetik meg,
akik bővében vannak a pénznek,
főként az idegen tiszték, akik a
valutakülönbség következtében ha-
talmatlanul sokat felelt rendelke-
nek. Hogy csekély az értéke az
osztrák lebélyegzésű pénznek, leg-
jobban igazolja az a körülmény,
hogy egy lebélyegzetlen magyar
ezer koronásért 1400 osztrák le-
bélyegzésű koronát adnak.

— Nemrég az amerikaiak hir-
detményt adtak ki, amelyben fel-
szólították azokat, akiknek Ame-
rikában rokonuk vagy ismerősük
van, aki 8—15—20 dollárt fizethet
ezeknek az amerikaiak szeretef-
csomagokat küldenek, amelyekben
liszt, kávé, cukor és bab van. A
spekulánsok azonnal kiszámítot-
ták, hogy az amerikai szeretef-
csomagokban érkező bab kilója
30 koronába kerül s így a bab ára
16 koronáról 30 koronára emel-
kedett.

— Bécs különben apátiával vi-
selkedik mindennel szemben. Csak
egyét vár: olcsó élelmiszert, ami-
re azonban nincs kilátás.

A szerkesztésért felel:
STAUBER JÓZSEF.

Akik az Aradhegyalján

(Pankota, Magyaró, Musata, Galsa, Világos Kovász, Kiszégekben) bort,
pálinkát (csuka) vagy szőlőt akarsz vásárolni vagy eladni. Forduljjanak:

Mózes ügynökségéhez, Galsa 327.

Ellátás.

SZERÉNY IGÉNYTŐ fiatal leány, jobb
családnál lakást és ebédkeztet keres.
„Hivatásnok” jelűje. 760

Különféle.

FAESTERGALYOS műhely keresek
megvételre. Cím a kiadóhivatalban. 739

BLADÓ egy telek 250 négyzetbel, ugyan-
ott téglá is. (Séga) Vassereben-utca 33.
sz. Értekezni Dr. Csinn György, Séga, Te-
hén-utca 8. sz. 743

ÉRTEKESÍTŐK a n. é. közönséget, hogy
különlegességüket csak egy gyártat-
juk tovább, ha azok edényzetét (üvege-
ket, tégelyeket) azok árának megtérítése
ellenében vissza küldi. Vissza vásárolnak
minden gyógyszeres üveget és tégelyt,
Kau de Cologne, Bayrum, sóborszesz, a
brilláns, vassóhinasz és minden
más forma üvegeket. Dr. Földes és
Hehs. 619

Biztos ekziszienciólát

nyújtó vállalat vezetéseben keresztetik szer-
ves képen egyén. Szaktadás nem szükséges.
E vállalat esetleg előnyös árért árad.
hath. Ajánlatokat „Biztos Jövő” jelűjevel
Wallinger hirdetője, László-utca továbbit. 8768

Ismét forgalomba hoztuk

a hölgyek kedvére és soká
mélkülözött szőpítés szerető, a

HELACITOL

Záros alké (mittozere) bír egyszer
lemosás után csodás szép lesz, mert a
HELACIT szírtalan, ártalmatlan és rög-
tön szőpít. Ára 5 korona. 2098

Dr. Földes si Hehs

gyógyszerészek ARADON

Vértés-féle „Helia sóborszesz”

minden háiban szükséges. Kapható
egy olcsó hadi minőségben mint drágább
de sokkal erősebb és hatásosabb

Béke minőségben.

A béke minőségű üvegek címkei legelőjén
a „Béke minőség” áll. Egy üveg hadi min-
őségű 6 kor. Egy üveg béke minőségű 10
kor. Egyedüli készítőik:

Vértés L. és Társa, Lugos.

Főraktár viszontelárusítók részére: 9768

Hugó Adler Arad,
Strada I. Bratlanu (Weller-a) I.

Borsóherdó nagymennyiségben és minden
nagyvárosban új és használt napi áron
kapható. Vidékre a szállítást elintézem.

Ludovic Baumann

hordó kereskedő ARAD, Piata Ianku
(Szabadság-ter). Kádár ipari telep: Gvar-
nta. Raktárak: Strada General Bertholet
(Csernovits Péter) és Strada Tribunal
Azote (Damjanich-utca) 9641

Garage.
Stefan L. Feier si Comp.

Autó garage javító műhely, autó
kölesző és áru fuvarozó vállalat.

ARAD. Boulevard Regele Fer-
dinánd (Boros Beni-ter 14. sz.)

Elvállalunk mindennemű áruszállí-
tást bármilyen távolságról. Kiadunk
köleszőben luxus autótak turára.
Javitunk autó és bármilyen mezt-
gazdasági stb. gépeket. A nagy-
érdemű közönség becses támogatá-
sát kérjük, kiváló tiszteltet: 737

Stefan L. Feier si Comp.